

IS DE VERSMARKT EEN GAT IN DE MARKT?

In de afgelopen jaren zijn in de verssector diverse vormen van samenwerking ontstaan tussen versspecialisten. De duidelijkste vorm is de versmarkt, waarin een aantal versspecialisten zich onder één dak hebben gevestigd en zich als een eenheid naar de consument presenteren. Versmarkten worden inmiddels op beperkte schaal in heel Nederland aangetroffen. Sinds het eind van de jaren '80 zijn in Nederland naar schatting tussen de 25 en 30 uiteenlopende projecten gerealiseerd. De ontwikkeling gaat echter langzamer dan was voorzien.

Het ontstaan van versmarkten is een reactie op ontwikkelingen aan de vraagzijde en veranderingen in de aanbodstructuur. De producent is zich meer als versspecialist gaan profileren, en de consument is kwaliteitsbewuster geworden. Bij food-producten is ook het koopgedrag sterk veranderd. De consument wil efficiënt zijn inkopen doen, het zogenaamde *one-stop-shopping*. Tenslotte heeft de concurrentie van de complete versafdelingen die de supermarkten aanbieden een rol gespeeld bij de vorming van verscentra.

UNIFORM

De ontwikkeling van versmarkten past goed in de toenemende belangstelling voor *themacentra*. Ook binnen een versmarkt vindt men immers een compleet geheel van producten, in de meeste gevallen gekoppeld aan een hoge mate van specialisatie en een hoog servi-

ceniveau. Een concentratie van een aantal op elkaar geënte verswinkels kan voor de consument een toegevoegde waarde hebben door de mogelijkheid aankopen te combineren. Een absolute voorwaarde is dan wel dat er consistentie is in het ontwerp van het interieur en in de aard van de aangeboden goederen.

De basis van een versmarkt wordt gevormd door een slagerij, een groenteman en een bakker, de zogenaamde kernspecialisten. In principe kunnen ook allerlei andere branches in een versmarkt aanwezig zijn, voorzover zij binnen het thema 'vers' vallen. Dat is vooral afhankelijk van lokale omstandigheden, zoals de omvang van het marktgebied en het concurrerende aanbod daarin.

CONSUMENT

Tijdens mijn stage bij Bureau STRABO heb ik een consumentenonderzoek uitgevoerd om vast te stellen hoe een versmarkt door de consument wordt beoordeeld. Centraal stonden de herkenbaar-

heid en de meerwaarde van het concept. Het onderzoek is verricht middels een passanten-enquête in een viertal uiteenlopende vestigingen, die een goede afspiegeling vormen van de versmarkten in Nederlandse winkelcentra.

Een versmarkt wordt vooral geassocieerd met kwaliteit en het gemak dat een aantal versspecialisten onder één dak biedt. Opmerkelijk is dat men nauwelijks combinatie-aankopen doet binnen een versmarkt. Veel klanten beschouwen een versmarkt nog steeds als een aantal aparte winkels en niet als één verswinkel met een aantal aparte afdelingen.

Ongeveer de helft van de versmarktbezoekers combineert de aankopen met het winkelen in een nabijgelegen supermarkt. Zij besteden gemiddeld meer in de versmarkt dan de klanten die alleen de versmarkt bezoeken.

De supermarkt levert het belangrijkste klantenpotentieel voor de versmarkten. Uit het feit dat ruim de helft van de klanten een overstap heeft gemaakt van supermarkt naar versmarkt kan worden geconcludeerd dat de waarde van een versmarkt als marketing-instrument tamelijk succesvol is in de strijd tegen het algemene levensmiddelenkanaal.

De uitkomsten van het onderzoek variëren vaak sterk van plaats tot plaats. Dat sterkt het vermoeden dat lokale factoren zoals grootschaligheid van het concept (aantal branches) en de omvang van het marktgebied een grote invloed uitoefenen op het functioneren van een versmarkt. Onduidelijk is nog welke factoren de grootste invloed uitoefenen. Succes lijkt in elk geval afhankelijk van de aard van de betrokken ondernemers. Als een versmarkt wordt geëxploiteerd door ondernemers die voorheen al actief waren als zelfstandige in het marktgebied, dan is een vestiging doorgaans meer succesvol.

Maarten Stam is als economisch geograaf afgestudeerd aan de Universiteit Utrecht. Het stageverslag 'Vers in de markt, een beoordeling van versmarkten' is verkrijgbaar bij Bureau STRABO.

De Versland-vestiging in Dordrecht